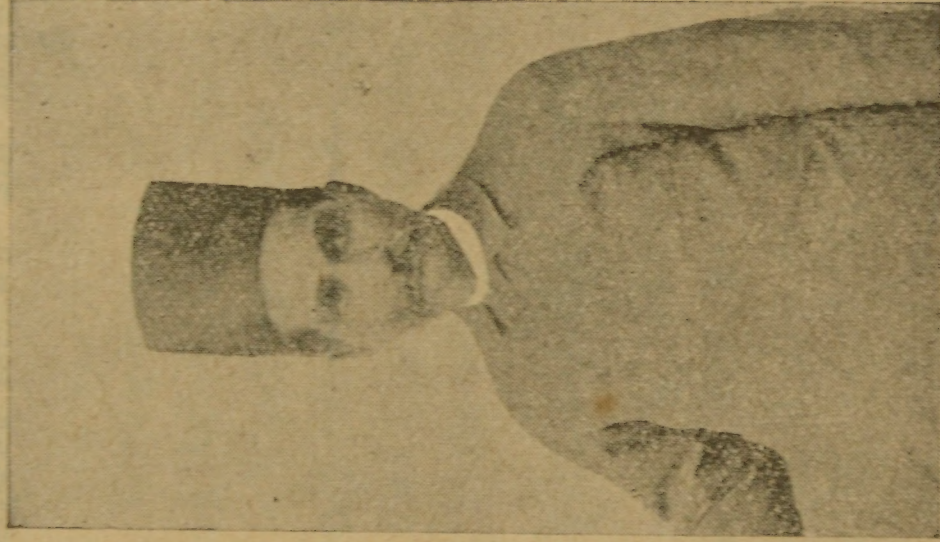

માણિકજીભા તવાજ પ્રમાણીક હતા.

માણિકજી જીવનજી માસતર.

આગલી આસપરેડના માલિક 'માણિકજી પીરન'—પાછલી આસપરેડના મેનેજંગ પ્રોપ્રાયટર.

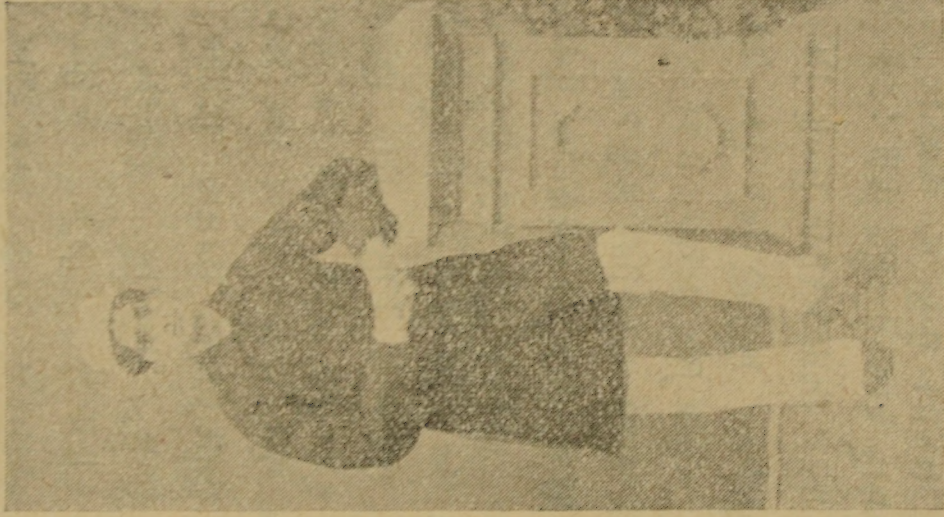
મીસ મેરી ફ્રેનટન ઉરફે મેહરબાઈ !

મેરી-મોલી યુલના નાટકમાં યુલ તરીકે.
મેટલેયાજ મેરી ફ્રેનટનની નાટકી કારકીદી અટકી જતી નથી.

પાલી માછી એક પાયદોણીના ચારીયા!

ધણી મોટી ઉમર છતાં નાહના કદનો-સ્ત્રીના પાટું બળવી ગાતો અને નાયતો. પાછળથી
'મેરીતો બાનગી સેકેટરી'!

મેરીની
૩. છું.
મટમાં,
વારથે,
રજીદી

મીલકુલ
ત નેત્ર
મ હતી.

૧૧૭
સોહરાજી કિરામજી ઝોગરા.

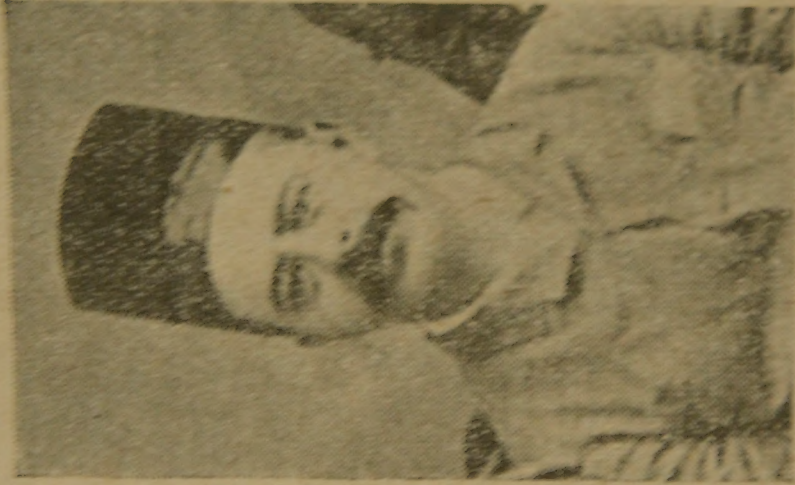
પાઝલી ઝોલકરેડ નાટક મંડળીનો ઝોકપુરો સ્થંભ.

ગાંધીજીના ઉત્તર ભાગે આટલું તો જાણી શકાય, પણ તેમની

આજ સુધી દેશી નાટકતંત્રતા ઉપર ઘરપા થયો નથી.

મરહુમ રતનશાહ જીવાણ દાવર.

અગેક પારસી કલઅમદાની ધડાઈ, સેવટ આલદરેડ કલઅમા હર પડેલો, ઠામીડીઅન.
આલદરેડ નાટક મંડળાએ જે પારસી ઠામીડીઅન જેલાડીએ અદાર પાડયા

જે રહી ગયલા છે. એ એકાંદ જે માહિતો સફૂથી પેહુલો મીં ખરશેલ અરકંદી
આરેલી ચીનાઇ છે.

ખરશેલ અ, ચીનાઇ.

ખરશેલમાથી ઉંચકાઇ જઇ નાટક કલખમા સામેલ થયલો—જવાનીમા દેખાયલો—
પાછળથી આસફરેડ કલખનો આજેવાન એક્ટર—

લેડી તેમજ મેલ જેલાડીમા ખીતી નીકળેલો.

જેના પાછળના કાલમા એવો આજમા પે ૩૦ ૧/૧૦૧ ના આલેસે સમારે

નાટકશાળા આજના તારાજ ના નાટકો, નાટકો
વાસમાં બધ વર્યો હતો.

મરહુમ એલજી બેરામજી ચીમગર (સેલાંની.)

અનેક નાટક મંડળીમાં રમી જતા હતા તરીકે રહેલા-ગાયન વાદનના કામમાં હી
કામ કરવા ઉપરાંત, નાયવાના ફૂજરમાં એકા ગણાયલા-સેલાંની નાટક
એએના મીત્રોએ આપેલી ખારવામાં આવે છે,

તેમ ગ
ર. રપ
પગાર
દરખા
તે થો
દાપી
મુનશી
લેખક
તમયાર
વીરજ
રૂપીઅ
નામર
પણ
કેવર
કારક
હાલ
પણ
નાર
અતે

મરહુમ પુરોહિત બેદરામજી હાથીરામ.

અતી ધણા કામજી હાવભાવવાળો—કેળવાયતો—સરપો—મેડીકલ કોલેજમાં
અભ્યાસ કરતો જવાન.

પણ તેન ખશાદને નામજ આજાવતા હતા.

મરહુમ પેશતાનજી દાદાભાઈ પાવરી.

ઝોરાઝીયન કમખતો એક માલેક—તેજા એકપુરો આજેવાન પેનારી—
અતે દ્રામીડીયન.

મરહુમ પેશતાન દાદાભાઈ પાવરી.

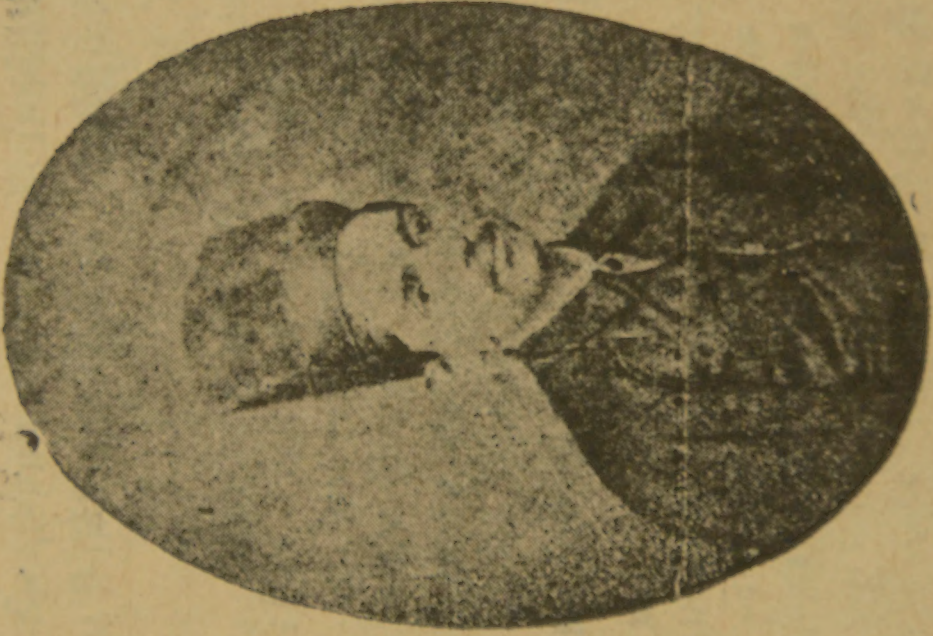
એક
સાથ,
પારસી

હતી,
મમાતો
હુડના
ડીઝો,
એક
માખુ
ઝોનાની
અંગુ-
રમાઈ
એવા
નાનાની

જુલાઈ ગયો છે.

હારમણ બેદરામજી હાથીરામ.

ઝોરાબીખત દલખતો. અર્થીતો—પારસી સંચારી નાટકોમાં તેમજ ધરાની નાટકોમાં
સ્ત્રીના આગ્રેવાન ભાગ લેનાર ખેલાડી.

મુક્ત બેલ પછી વીકટોરીયા ક્લબ માટે 'ઓપિયો' સમાયા ક્ષેત્રે જાહેરાત કરા,.

ભાઈ નરસિંહનજી નવરોજી પારખ.

પારસી નાટકના આગલા જમાનામાં પોતાની જવાનીના તોરમાં-મંદ્રસભામાં
ગૃહસ્થ થયા તે વખતે,

ખાલાપોરીયા બીરાદરો-અને સગા ભાઈ.

બીરાદર કાવસ અને માણેક-ચાંદરોના તમારાબીનોના માનીતા ગાયક.

અસ નવી મંદરઅમા કશે। રાખ મંદર નાહલો કોકરો। અપખી નાચતી મ
સો નાહલો કોકરાઓ। ગુલરામ પખી નાહલો કોકરો। અને ખીજ અપખી

સ્થાન થઇ ગયા હતા, અને કુંવરજી નાઝરને તેથી તકાલ પડ્યા હતા.

હીરા માણેક બીરાદરો-અને સગા ભાઈ.

મુસલમાની ઇંદ્રસભાના મુખ્ય સ્થાને.

બીરાદર નેહાગીર અને કચેખુસર.

મરહુમ જમશીદનને ૬૭ સંધી નીભાવી રાખનાર-એલપી-રદનના એખલા
 મોત્રે નીભાવી, કલકતામાં માણુ રાખી હતી, જ્યાં તે હજી પોતાની હસ્તી ભોગવે છે.

મરહુમ જમશીદન દેરામણ માફન.

પ્રગણી એલપી-રદનને ૬૭ સંધી નીભાવી રાખનાર-એલપી-રદનના એખલા
 માલેમ-નહુની સહજાન ઉપરથી ધોમે કદમે આગળ વધી કલકતાની પારસી
 અંગ્રેજીના એક તરફી અને અખાવતે પર અખાવર.

જો તારું હૃદય ગાન લેતું
 જો પાંખો ફાટી જાય તો તારું હૃદય તારું જાય તો

મુજબ કામ કરી કલકત્તામાં પોતાની વ્યગત્તા પુરવાર કરી આપી હતી.

પેસતનલ ફરાંમલ માદન. પેસતનલ ફરાંમલ માદન!

શેખરપીઆરના એકાદ ઉરદુમાલજલવેલા નાટકમાં એક વખતનો પારસી સ્ટેજનો 'હીરો' મુંબઈનો 'પેસુ આવાન.'

(ભુએરગી!)

એ રીતે જોતા માદન ભાષાજોન આપ્યું મંદળ આપ્યું મંદળ

યાત્રીક
પ્રસંગ,
ઉભી મ
અધ્યુ

નાજનો
પેહલવા
પેસતનલ

ઉભી મ
જેવજુ
જોજાર
દુખાવો
સારી ર
પાત્રો
જો નાટ
નહી હત
દે જોવ
પોતાને
અમ મરો

મરહુમ પેરતનજી વેલાતીએ અંતે પોતાના એક સખા બાપને એ ઉરદુ
ની ફરજ પાડી હતી. તેવજીનું નામ કાવસજી ફરામજી વેલાતી હતું.

કાવસજી ફરામજી વેલાતી.

પરશ્યન ઝોરાઝીજીન કલમની 'હીરાષન !'

મરહુમ પેરતનજી વેલાતી પોતાની ગણતરીમાં ફેવળ નીચકળ થયા

આનંદલાલ દેસાઈના જન્મશતાબ્દીની ઉજવણી

હિંમત પ્રકાશની નાટ્ય કમીટીના એકાદર—ડેપુટી આં પાલીકાલ એન્ડ
 કમીશનર—દરેક કક્ષા માટે, અને રોલરોન ટ્રાઈના બજારોમાં—
 આં પાલીકાલ એન્ડ, કાલાવાડ પ્રાંત—દીવાન, જોડા ઉપર રહે—વાઈસ
 પ્રેસીડેન્ડ એન્ડ—મુનીસીપાલિટી.

આં આં રા
 મરી રહે.

દેશી પાંચ
 હતી તે જ
 આં આં રા
 તાલીમ મળી
 રામીઆં થવા
 હતા. પણંબી
 બજારો હોયો
 નાટક અને
 કલ્પ કલાકાર
 પણ નાટક ક
 વળુ આં આં
 એક નવી ક
 દારો લેવા. આ
 તે વખતે એક
 આં આં આં
 એકાદરના દા
 હતી. એ સુખ
 પણ આં રહે

મહારાષ્ટ્ર, અલાહા બાગના પડાસના ગલામા આનવા, મરુન રાગલાલ મારવાડ
 ડાહરા-છોહરીજીની રકુલના કુસારે જોરડામાં એક દાહડે રાત્રે કરી હતી.

મરહુમ પેસ્તનજી દીનશાહ કંગા.

ધી ઝોરાજીયન દ્રામેગીક સોસાયટીના એક માલિક-અતે એક
 ઉલટમંદ એમેચ્યુઅર પેલાડી-તે વખતના એક જાણીતા આમેવાન ફીફ્ટર.

આ કલામની સ્થાપના જે રાત્રે થઈ તેજ રાત્રે આ કલામના સ્થાપનારે પ્રજા

એટલે
 એટલે
 જારી
 થતા
 કાજ
 કલગ
 મળે
 જોન
 તે
 કીર
 દાહ
 તેર
 તેવ
 જો
 જો
 એન
 કી
 એ

કરતો હતો, તેમજ હાથમરસ પાટું પણ તે તેટલીજ સરસ રીતે કરતો હતો.

મરહૂમ ફરિદખાન હાથમરસ બાંધતા.

જે ધારી પારસી બેલાડી-દામીક તેમજ ગંબીર પ્રકારના પાટું રેખ કરી,
ઝોન ડાંગ સાચાપટીને દીપાવી મળેલો.

રતાઈ અદમનો ફારસ.

જે ધારી પારસી બેલાડી-દામીક તેમજ ગંબીર પ્રકારના પાટું રેખ કરી,

કાલેજના ગાયનોને માટે લોઘા પ્રણીત મંગળી કરવું હતું.
મરદુમ એકલજ દાદાભાઈ કાલેજર.

પાનઘાણી ઉપરથી મળેલો પારસી એક્ટર-જવાનીની ઝૂમઘા-નાટકના રામઝા
પાછળથી ઉત્તમ પ્રકારે ઉપયોગી થતું પડેલો.

ભાગ
ભાગ
ભાગ
દોડવ
ખા
ખાવ
મરદ
૧
ખા
સેવા
સાપ
સેવ,

પ્રાધા છ ? આઉએ પ્રાધા હશે ?”

મરેહુમ દાદાભાઈ રતનજી દલાલ.

આટિશાહ ઉપર પેહલવેહલા મત્રીક દેખાવો દેખાનાર પારસી-પુંબધના એકસાધક
ખાતર્તિમા રાક્ષસલા-ખાને વખત લોકો દાદી મોટા ડોરાવાજો કરી જોખખાવતા હતા.
જેનઝીરનો એલ ઉરદુ ઝખાનમા સ્ટેજ થયો હતો. તે એકની ભાજા બચાર

મરહુમ શાહબાજ રતનજી કુંડી.

જિંન્દી મલખના માર્લેક-જવાનીના તોરમાં.
ધરાની નાટક હીંદી થીએટરમાં.

સકલ ગણ. મરહુમ શાહબાજ રતનજી કુંડી. મરહુમ શાહબાજ રતનજી કુંડી. મરહુમ શાહબાજ રતનજી કુંડી.

ପାଞ୍ଚ ଓ ନାଟକ ଉପଲକ୍ଷ୍ୟ ଦର୍ଶନା ଧରୁ ଉପା.

ନାଟକ ଉତ୍ତେଜନା ମୁଖ୍ୟ ଆଲୋଚନା.
ଦେଶାତ୍ମକ ଶୈଳୀରେ ଲେଖା. (ମୁଦ୍ରା ମୁଦ୍ରା)

ମୁଦ୍ରା ଦେଶାତ୍ମକ ଶୈଳୀରେ ଲେଖା. ମୁଦ୍ରା ମୁଦ୍ରା ନ. ମୁଦ୍ରା ମୁଦ୍ରା

કાવસજી નશાવાનજી કોહીલાડ. (કાવજી બા.)

કેવશજી કાખરાજી—Once More.

તેવણે એક તેવીજ ધરખમ કમીટી મોકલી, અને કાચરાજીએ જેમ પોતાની માનીતી
 પ્રાપ્ત ઉત્તેજક મંડળને ઉભી કરી, તેનું નામ આપ્યું હતું, તેમ આ નવી નાટક
 કલપનું નામ પણ તેવણે નાટક ઉત્તેજક મંડળી આપી, તેનું કામ શરૂ કર્યું હતું.

હારમસજી ધનજીભાઈ મોદી. (કાકાવાળા!)

શ્રી કીર્તિ હર્ષ.

ધનજીભાઈ નરસિંહાનંદ ભારતર.

નાટક ઉત્તેજકતા આત્રેવાન ખેલાડી-નીંદાખાનાના મેહુલી ભગત-સીતા દરજીના
રાવજી વીરે.

1 નેમવેલા પ્રતીખા.

Good artist હોય.
મીઠાં મનિા દરજી
તે હોયેલાં મરેના
દાઢીક માર, ભવેલી
પ્રત્યેકાત તકોરમિ
અંતિમ મારી કાલ
અવકાશ મેલી રીતે

મરહુમ નવરોજ દોરાબજી દીતીયા.

નાટક તખતા ઉપર પ્રીદાગીરી રખાવી જાતે ગુજર પામ્યો.

મરહુમ સોરાબજી રસ્તમજી વાસ્ઠા:-એક વખત નાટક હિતેજના તખતા

હતા, એટલે હુણેજ એકખીજના ખાસ અને સ્વભાવને કારી રીતે
હતા.

ଜିହ୍ଵାରେ ଧ୍ୟାନ.

એક સુકકા પુનલાની માહકાણુ !

કહાડે જલગીર મને જલવારનો કલાલ મેસે તે આજમય, જાણ

મરહુમ કાવસાલ પાલનજી ખરાઈ.

શાઉ ખરાઈ-જમારે જેહાગીર સાથ પેલખચેલતો દીલી ગયો ત્યારે,
એક રમૂજ પેન્ડામાઈમ.

પીરજી
બોમલ
બરી
ગુલા
ઉ. તે
કે. પ
માત

પાલન
બોર
બી
તપત
તેમિ
તારક

મીસ મેરી ફેનરન ઉરફે મેહરબાઈ !

કાવજી ખટાઉ સાથ મુંબઈ જાવી, નાટકો કરવા માગ્યા, અને મરકુમ નાહનાશામ રાણીનાના કાંઠાની કારકર્મા પારકણ તરીકે ફ. કા. હોલમાં દેખાવ દીધો હતો.

તે કંઈકીં ન
હું. ખાન રાખ્યો
એવું વાદ છે, કે
યાપણ હતી, જતાં
જવાબ યત્ર પડે છે.
મેહાગીર એ કંઈકીં
જાંધ પડી હતી. એ
મા ઉતરવાની અને
જાંધ પડવા પછી,
તેમાં વીકટોરીયા કા
ની સરખાત, જોઈ
હતા, અને તેજવા
એજ કલમમાંથી,
નાહર પાડેા હતો,
મા કાઢવા હતા,
હતો. જાપણ અને
નાહર પડેા હતા.

મેહાગીર
હતો. કાંઈ નહીં

મરહુમ અરેશર ચીનાઈ.

ઝોરાસ્ત્રીયન અને પીઝટારીયા કલમનો બાજીતો ખેલાડી.

અરેશર મામી !

મા ખેલાડીને કું નવો વહેડો કરી બપું છું, તેવું એક કારણ છે. એ ખેલાડી
ઝોરાસ્ત્રીયન કલમમાં હતીમનવાલા ખેલાડીની પાસેથી પાયા પછી

કુદમાન યાત્રા ઉપરથી તે અજ્ઞાત બાવે છે.

મેહરબાદ ન. મરવેયર.

મેજે યાતાની કમળ મારફતે પચાસ નાટકો લીંદુરથાન, અરમા વીઝર દુશામા
ભાજી પરવારી મથો હતો.

એકદરની ધારમીદી તોમી આપણુ આમળ માલયું.
દોરામળુ દસ્તમળુ ધાભર.

નાટકના કામને લીધી-હાહા નેવું હામ સમજનાર પારસી-એક અહંગ પુરરાના
અમાલ માનાર, અને બોગનાર પારસી શાઝીર-એક હામેલ ઝાઝર-‘ડોલુ’ ધાભર.

અરશેદજી મે. ખાલીવાળા.

અમરૂ કાખાદને નામે લખાઈ ગયેલા.

ધનજીભાઈ ઘડીઆલી.

ધનજી ઘડીઆલીને નામે જીજ્ઞાસુ.
મગેસ.

ફરામજી અપુ.

ધનજી ધડીઆળીને નામે જોળખાયલા.

ડાચાભાઈ મંગેલાલ.

ફેરામળ અપુ.

ડાસુ જોહનને નામે જણાયલા.

ફલુ અપુને લાડક નામે જણાયલા.

ત્યારે જાહેરને ફક્ત આ નવા પાંચ માલિકો, જુની વીકટોરીયા રાજ્યના માલિક

ખત કરી, તે ઉપર તેણે સહી કાઢી હતી, અને તેને
 'ફરમાવું' હતું, જે કામ ફરતમે ઉભર અને ઉમંગથી મ
 ફરતમજી ન. ફરતમફરામના.

ફરતમ શરીઆવલ !

ફરવાનું કામ ઉમંગથી માથે બધ ફરતમે રટેજ ઉપ
 રપીઆની કામી સખાવત કરનાર આ પારસીએ,
 કમ અને કેવી રીતે મેળવી, તે બાબત આવા

મરહુમ પેસ્તાનલ બાહલીવાલા.

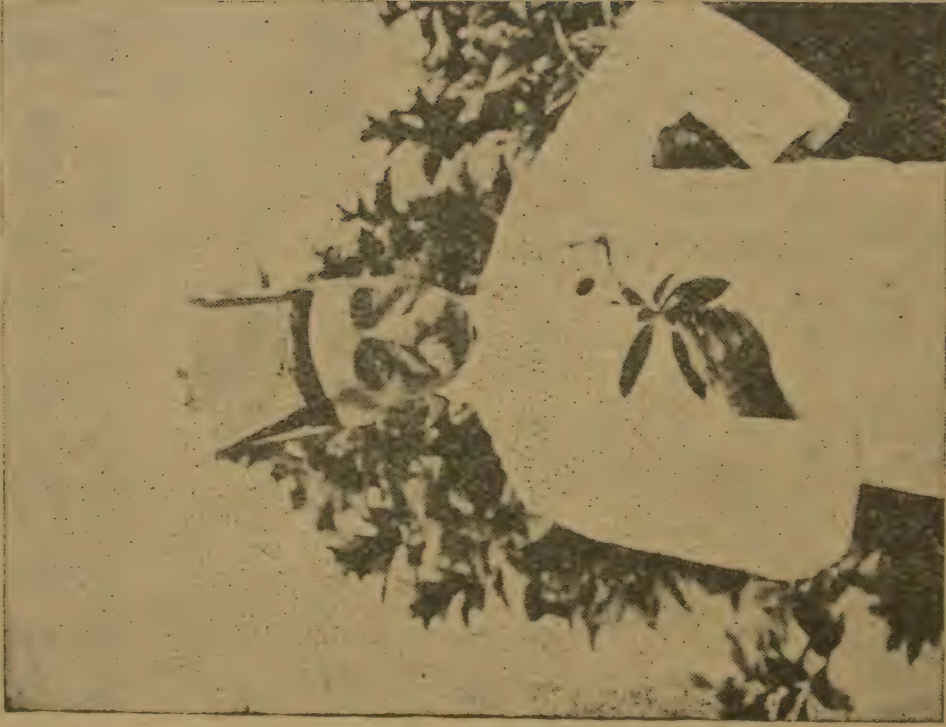

બિચીના રાખના કમપિન્ડીબન તરીકે.
કાપાવલુ રીતે પદ્મ ચોખરાબને નામે બજાવવા.

ભાગ ષીઘ્ર હતા.

धनल्लभाय इत्युभयं
 इति वासा.

‘મનબ્દી બેબન’ તરીકે આશ્રના વખતમાં બેબનના પાદે રૂડી વખણાઈ ગમના બેબાડી.

સરસ્વતી કીર્તી ગુણ
 ને. પાંચમી પેઠીએ
 તેમજ તત્ત્વજ્ઞે
 ચંદ્રાચાર રાખ
 ને. મારું લીલીઆ
 પીર પશુ આપ
 સંચાર કુરતે પાકે
 ણી માર આપે।
 પદોની નરોત્તમી
 કરવા બાંધે, જો
 ન મેળવેલી પાત્ર
 ભરતે વજ્ર ક

હતો, પણ ધોમે ધોમે વ્યાજળ વધીને, જી મેનેજરના આપ્પા ઉપર મરહુમ બાંધે। હતો.
 મરહુમ દારાશા સોરાખળ તારાપોરવાલા.

જોબન મનીનેહગા અરરાસીઆખતો પાટું કરી, સેવટ સુધી તે નામની
 મીરતી બળવી રાખનાર ખેલાડી.
 બ્યારે વીકટોરીયા રબળની રીહરમન ધોબીતળાવ ઉપર ચાલતી હતી, ત્યારે
 આ દારાશા ધુધારઆલ આંટમાં આવેથી પોતાની કુટુંબી મીલમતમાં રહેતો હતો.

આમા ગારફતાર બધ પડવા હતા, તના સવરના બાળમનુ બપાસ બાળવા માટે
માહમું હવું.

દાદી રતનજી દલાલ.

મુંબઈના રટેજ ઉપર પહેલવહેલુ 'મરુમન' દખાનનાર પારસી.

સાતમાસ કરવા હતા. પણ આ પછીનું જીવન જરૂર ઊભું, જા નરસુનાબ દામણી
જાન્યું હવે, અને તે ઉપરાંત દરેકીક, અને રહેલ પક્ષ નજરુન મેનીન કરતો હતો.

નરસુવાનજી પ્રિયપરર !

નજરુ પ્રિયપરર !

મરહુમ પેસ્તનજ રૂસ્તમજ બાલી.

પેસુ બાલીને નામે જણાયેલો નાટમી.

મરતાં બચેલો અગર બાલીવાલો.

પારસી કુટુંબો વડીલ પ્રજાપ્રસ થપ જતા હતા.

દાદાભાઈ રતનજી કુંઠી.

પાછળથી દાદી કાપરદ-જવાનીના તોરખા.

પાછળથી દાદી કાપરદ-જવાનીના તોરખા. દેવ કારખતે આદરેહતે મળ્યું હતું.

નજરમાં ઠસી ગયા હતા. આ જીવંતની કાહાણી એક કથાની જ નહીં વાતોચિત્ર છે.

અહીં ઉરેદે અરેદેશર ખીરેશાહ તલેલાવાલા.

વીકટારીયા કલમમાંથી દાદી હુંદી સાથ જ્યેપેર ચયેલો નથી !

વીકટારીયા કલમમાંથી દાદી હુંદી સાથ જ્યેપેર ચયેલો નથી !

શ્રીમદ્ વલ્લભ સ્વામીના શાખાના, નામવાને ખતી હશે ।

શ્રીમદ્ શાસ્ત્રનાં પુત્રતા પુલકવલ્લભા પુલકાઉસના માલિક.

શ્રીમદ્ વલ્લભ સ્વામીના સંકર શ્રી.
શ્રીમદ્ પુલકાઉસના માલિક.

૩૬૫

હીરજીભાઈ ખંજાતા.

જેઠ પટેલ પંકજીના પ્રમુખ રહેલર.

પોતાના ઈબ્નીયા તે માપ પ્રમાણે રાખવા મળે છે ।।
નવરોજી ઘીતીયા.

મરહુમ દોરાણ બાળાં.

મુજબ નાટક મંડળમે. જી. બાગીદાર.

તેના શ્રી
દાદી હું
નાટક હિ
રીલાજી
જી. વર
તે જી. હ
તો લોચ
હતી. હ
દીનજી
રાખ્યું
બતીયા
તેની ન
રમીલી

મરહુમ હીનકાલ શાહભાઈ અમુ.

અનંત તેજસ પારમી નારક મંડળના ઐક ભાગીદાર.
જેવજીવં મોત મહારાજા, મણી જવાન ઉપર મથું હતાં.

મરહુમ હાદાભાઈ અરુપંદીઆરજી ત્રીશી.

એ જીવ-રાજ-સેવક-જીવે મધુર ગજાનાજ પારસી માવજ.
 રૂપ જીવે મુજબમા લાખી હેરાનમતી ભોગબાધી નીપજેલું મરણ.

એહુ કોલોજર!

આ જાહોલ બેલાદી ત્રીશે નાદકનવેલાને માટે રોજીની જગ્યામાં હું રાજીસ લખી

આ જગાડા, આ જ જગાડા પરતા વરસાદ નીચે, આ
 એક નાટકી તરીકે સ્ટેજ ઉપર જોવા હતા, અને એક ગાયક તરીકે નજીક તેને
 સંબોધ્યો હતો, તેના હાથ હુલી ગયા નથી.

એકલલ દાદાભાઈ મીસ્ત્રી, ઉરફે એકુ કોલેજર.

એક શિક્ષક બેટી એક્ટર-નાટક લખનાર અને ઉસ્તાદી ગાયક.

એક ગ્રાંટરોહના સ્ટેજના માનીતો એક્ટર.

"માજ જાનના ખેલ હવે."

દીકરી લેખનાર શેહરીખારણ:-અમારીન-અમારીન-

નામ કરવાની શુક્રતીઓ મહાવી હતી, અને તેના પરીણામમાં
 ભાગ્યવાન થવા લાગ્યા હતા, અને છેવટે એ જાતે કંપનીઓ પોતા
 તેઓ છુટા પડ્યા હતા.

મરહુમ કાવજી પા. ખટાઉ.

આભારે નાટક મંડળના એકમા માલેક.

મરહુમ નસરવાનજી વીરજી.

પ્રખ્યાત પારસી 'મેરીટાન' માલિક.
 મુંબઈ જાને પારસી નાટક મંડળીનેા જામેવાન સ્થાપક.
 શ્રી નાટક મંડળીને સારે નસીબે સોમકાક માળેલ સ્થાપક.

રૂસતમ સચીન.

વીરટાડીયા રૂઝવતો એક 'આલ-રાઉન્ડ'
માનવેતો એકદર.

રૂસતમ સચીન.

બીના પાર્ડેમ.

જાતે તે વેચાઈ ગઈ હતી, અને વેચાઈ ગયા પછી, તે ધો
ગાની બંધ પડી હતી.

મેરવાંન મુનશી.

વીકટોરીયા કબજતો એક માનીતો રાખીદાન.

મેળે જોવા વારતવીર સમજી પુ.

મી. બરજેર.

કેરુન અતે બરજેરતે નામે સુમદતો વેપાર કરનારી કુલિ. તો એક માગીદાર.

મા મુખી, બાલીરાજાના થોડાક બેચરખવાદોના
કું કું.

મી. બરજોર.

નામે સુ મહતો વેપાર કરનારી કું. તા મહ

દોરાણ ચાચીનવાસા.

ઐઃ વખત વીઠટીરીયા રસમનો માનીતો.

બેડી એકદર.

પાછળથી રસમ છોડી હમદગતો થાઓસો-

પ્રીરદ બન્યો હતો.

નજરવાનજી લાલી.

માલીવાલનો ખેરખાદ બને સેવદ

સુધી ચાલ્યો.

એક્ટર.

સુધી જાયો.

હાડી હડકડતો થીજાસો-
ખન્યો હતો.

ધનજીશાહ ર. મીસ્ત્રી.

‘ધનજી’ સ્ટેજ મેનેજર.

ખાલીવાખાતે માનીતો જીને સેવટ સુધી જાયો.

—જીકટારીયા નાટક ટાળીના બધીતા એક્ટરોમાંના એ
રકુમ બમનજી કાજરાજીના ગામડેની મેરીના નાટકમાં,

મેહરવાન પેસ્તનજી મેહતા.

‘મેહરવાન મેહતો’ ખાલીવાલાનો વણદાર ખચેરખાઉ. સેવક સુખી થાઓ.

૪૦૧

નવરોજ ૩. ખંખાતા.

શ્રીના પાત્ર ભજવી, ઉપર વીક્ટોરીયા કબજા
હતો. હમજરીશ એને નવલુ ખંખાતાને નામે

નાટક અદ્યક્ષ, ગાદ મારેલાં ગાવેજી ધર્મોદરના રટે
 મુખ્ય પાત્રોના પવાન એમનારા એ-માર પાત્રો હતા, પણ
 એ લેવાનો પ્રસંગ થયો છે.

હીને તાડીવાલો.

ભાઈજીવના તાડીવાલો મામડીયા !
 (જ. એ. મામડીયા)

૪૧૦

ભોલીજન—ધન !

મરહુમ કુંવર જી. શ્રીપાલ.

મરહુમ તો ખરું કે આજના જમાનાના બેવી 'સીન સીનરી' આપણા વ

જાણે નાટકવાળાઓએ જીવા જીવા તીવેજનાતી રખાવે રખા
 વી જીવી શત્રીક કળાઓ પડતી મુકાઈ હતી, અને જાને જુ
 થી રહેજને હીપાવવાની તજવીજો થતી જોવામાં આવે છે.

પહેલેસો પારખી પેન્ટર,

અરજી મેરતનજી માફન.

પુરાણા 'સીન-પેન્ટરે!'

જાન ૧૮૭૦ ના જાણમાં નાટક તખ્તમાં હીપાવે અરે ૨૨

પારસી નાટક તખ્તાની
તવારીખ.

સમ્પાદક શ્રી ધનજીભાઈ ન. પટેલ.

અધીશક્તિશીલ શ્રીમંત.

મું બહ.

૧૯૩૨.

G 927.

92028(08)

PAT

10129

શ્રીમંત ર. શા.

મરહુમ હોં ધનજીભાઈ મવરોજી
પટેલ, જી. બી. વી. સી.
જાણીતા પારસી લેખક અને શાહનામાના
કીર્તનકાર, જેમનું મરણ ગયા ગુરુવારે
૮૦ વરસની વયે નીપજ્યું હતું.

મરણી ૧૪-૪-૧૯૩૭

MAHIAR F. DASTOOR

પારસી નાટક તખ્તાની તવારીખ.

ગઈ સદીના ગુજર પામેલા
પારસી એક્ટરો.

લખનાર: ડૉ. ધનજીભાઈ ન. પટેલ.

10/29

કોપીરાઈટસ રીઝર્વડ.

ગુજરાતી ૭૨૭૨૪૧૦૩
P.A.T.

મું ખ ઇ.

T.D.C.

૧૯૩૧.

કિંમત રૂ. ૧૧૧.

Purchased Under T.D.C. Project

Dr. M. Wadia Library of Manuscripts
N.C.P.A.

પામમાં ખાલીવાળા લોટન તરીકે, જાને યોગ્ય મેરી ફેન્ટનની જામણ
 એલમાં રોકે હપર ઉતરી એક ધીજની ગાયા કેસ્ટી કરત
 હતા.

મીસ મેરી ફેન્ટન.

ગાપીચંદના એલમાં જોગણ તરીકે.

એલ ફીન્સ્ટ્રાની અને એ મેમ્યુઅલો.

જણાઈ ગયા હતા. એ સપ્તમા માનવેત મહાપ્રાણી જાળખ આપવાની એ ક જરૂર છે, પણ જગવાની ક્રાંતાઈને લીધે તેમ જની સ્વર્ગ નથી તોયજી આજનાં આંકમાં એ પ્રખ્યાત પારસી મંડળના એ મહાપના જે બે જુદા જુદા ફોટાઓ મેં આપ્યા છે, તે સગભગ આજથી ૫૦-૫૫ વરસની ઉપરનાં એ પ્રખ્યાત એમમ્યુઅલોનાં છે. એ સપ્ત જાઓ તે વખતે પોતાની જગાનીના ખીલતા બહારમાં હતા.

આ અરેખમાં ઉપરના મહારાજા મહિલા સગભગ સુધનગ્યો ઉપરાંત પોતાકેને આ આદના તેજક ફોટાઓ રાતે. મી.

એલેક્ષીન્સ્ટોની અને એમેચ્યુઅરો

લેટેલા હાલો તરફથી—૧. કું. નાજર, ૨. ધનજીભાઈ માસ્તર. (પાલખીવાળા)

એડેલા હાલો તરફથી—૧. એ. ન. વાડીયા, ૨. આ. મેહતા, ૩. પે. ન. વાડીયા, ૪. ધ. ન. પારેખ, ૫. ...
૬. ડી. એન. વાડીયા, ૭. કે. ડી. બનાજી, ૮. કાંગા. કે. ...

કુંવરજી નાજરનું આ એમેચ્યુઅર મંડળ કાંઈ આજના એમેચ્યુઅરો મીસાલ સાદી અને પોલકા અને ઇગલા-પાટવુન પડેડીતે નાચવું નહીં હતું! તેઓ સધળા મંચેજી તારફે પ્રચિત્ત આજના સ્થાનના હતા અને એવા માટે તેઓ પ્રચિત્ત રીતે...

મરહુમ કુંવરજી સોરાબજી નાઝર.

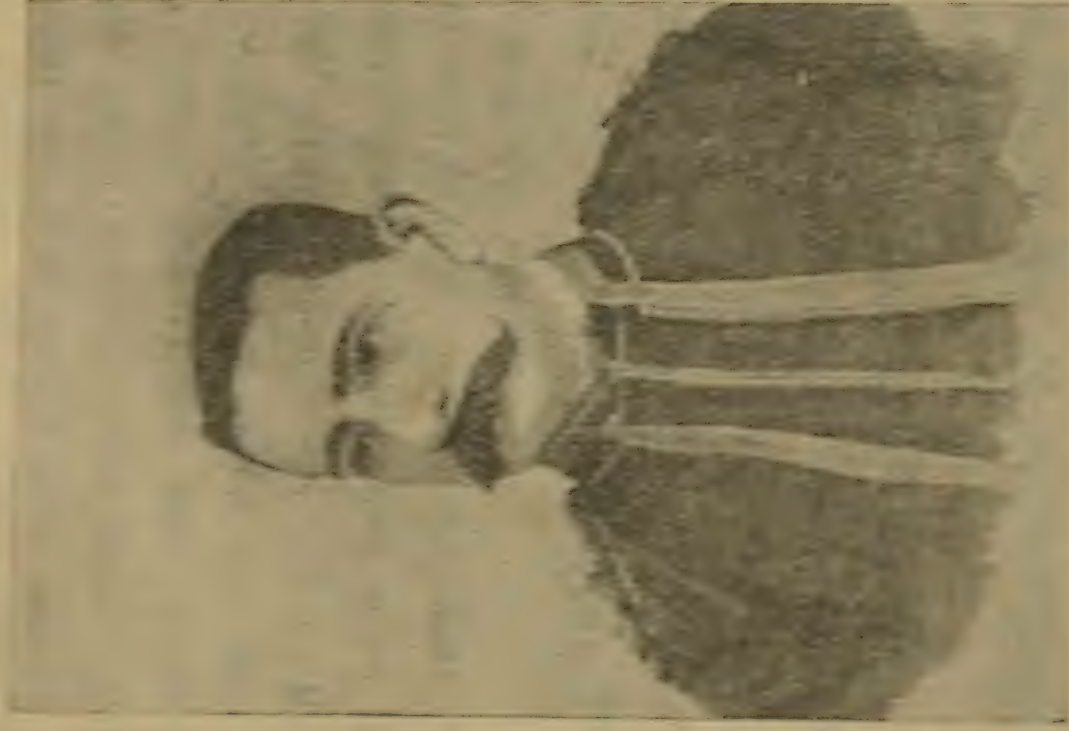

કુંવરજી નાઝર, તેવાણી કેળવણી અને તેવાણી પહેરવેશ

કુંવરજી સોરાબજી નાઝર એક ઉંચા કદના, કદાવર આંધાના, ભરેલા આંગણ અને શોભાપમાન સ્વરૂપવાળા જવાન હતા. દેખાવે અને રૂઆપે તેવાણી મનપસંદ હોત હતા. પહેરવેશમાં તેવાણી ખીલકુલ સાદા અને સુતરા હતા. કોલર કે નેકટાઇ જેવા તેવાણી કાંઈપી ગણતા નહીં હતા. હંમેશાં ચુંઠની જુની હમવાળી ડગલી, અને મો

સેક્રેટરી-કમ-કલેક્ટર ધનતરશાલ નવસારી પાલિકા I. M. S.

આજના વખતના એક સેક્રેટરી-કમ-કલેક્ટર ધનતરશાલ નવસારી પાલિકા.

વા બહારમાં ખીલતો એક પ્રખ્યાત નાટકકાર મરહુમ ફરામજી દાદાભાઈ

(રામ કરણ તરીકેનો નામ લાભનું ત્યારે.)

મરહુમ કાવસજી માણેકજી કંત્રાકટક.

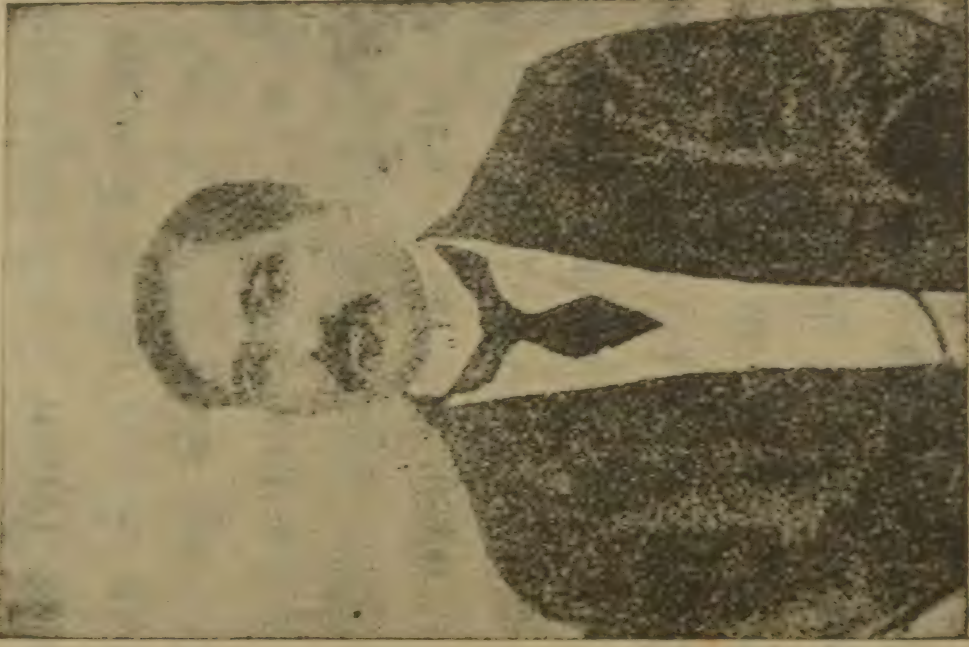

આ ખેલાડી મરહુમ ક. નાઝરો માનીતો, સ્ત્રીના ભાગ ભજવતો હતો, અને નાઝર કમિયનને
હંમેશાં 'વહુજી'ને લાઠકે નામે યોલાવતા હતા.

મંવડજી પાનડી જીવરી

ઉત્તર ભારતીય કાવસજી માણેકજી કંત્રાકટક.

મીં શ્યાવક્ષ, રૂસતમજી મારતર. (બારીસ્તર-ઝેટ-લો.)

ઝેક પ્રખ્યાત બાગગાંધિવ. પેહુલો ઈન્દર સભામાં હાં નશરવાનજી પારેખ ગુલકામ થતા હતા,
ત્યારે આ ત્રણ ફુટના જવાને સમગ્રપરીના પાર્ટે લખ્યો હતો.

મીસ ગ્રેસ હારલીંગ.

રીકે પારસી લેખાસ સહ, મુંબઈમાં જુની નાટકશાળાના ત
 'રતી મદમ' ઇઝ માર્ઈ નેમ' વાલું મીં નાઝરે રચેલું ગ

મરહુમ પેસ્તાનજી નશરવાનજી વાઢીયા. યુનીવર્સીટીના ફેલો.

એક પ્રસીધ્ધ પારસી જામેઅુઆર. (ધ. સ. ૧૮૫૮.)

રાખા છે, ત પાર પાડવાનું હું શક્તીવાન બનું અટલુંજ મારે ચાહતું છે.

હાં નશારવાનછ નવરોજછ પારખ.

આગલા વખતના એક પ્રખ્યાત ગોમેસ્વમર, પાકલથી એલપીનસ્ટન કલબના માલિક.

ડાક્ટર નરવાનજી નવરોજી પારખ ઇંગ્લેન્ડમાં.

In Masonic Costume of the Grand Dean of England.

ઇંગ્લેન્ડનો પ્રવાસ કરેલાં નિવરોજી.

મરહુમ ફરામરોજ હસ્તમણ જ્ઞેશી. જી. પી.

આગલા વખતના ઇંગ્લેન્ડ તેમજ ગુજરાતી નાટકોમાં સ્ત્રીના ભાગે બાન્નવી નામના
મેળવનાર એક અમેચ્યુઅર.

૪૫

(૩૧)

માણિકજી હોરમસજી ખારભાયા.

જી હોરમસજી ખારભાયા, એક પેઢીએ દરજ્જેના મહ
તે કુદરતીજ અલ્લેખ એવી મળી હતી, કે એવણના
તે મંપ આજતા જેવા ગમીએ ગમી અતે

સાદૃશ આપઝખતીયારની ચંડળીમાં સામેલ થયા હતા.

નશરવાનજી દેસાઈમજી આપઝખતીયાર.

તપાસી વાંચી. મહેરમાન ! એક કદમ વધુ ! નશરવાનજીના દાશમાં માણીકજી

મીઝાઓ તાબુ મ થઈ ગયા હતા !

મરહુમ પેશતાન પાવરી, તે વખતે ઝોરાઝીયન કલખના એક આગેવાન એ
ક જોડ્યા માલેક હતા. તેવજુ એક પેદદેને વધેના એકટર હતા, અને ખુશરો-
માં ખુશરોના ભાગ ભજવી પોતાની કીરતી હાંસલ કીધી હતી.

આપઅખતીયારનો ખીજો સોહરામ

મરહુમ પેશતાન હાદાભાઈ પાવરી.

રેજી મરહુમ માણેકજી ખારભાયાની ગાયન કળાની કદર ખુબજ હતી ! ત્ય
સધનાએએ યાદ કીધા હતા ! શા કારણ માણેકજી રટેજ છોડી ગયા
ની જખાય નથી. ચાંતી. મરહુમના નેક અને ભલા કદને હં ચાંતી ચાહં

N. M. Wadli Library of Ahmed
N. C. P. A.

મરહુમ નસરવાનજી દોરાજી આપજીખતીયાર. પારસી પંથના મહિલે અને આપીપતી.

Yours faithfully
Feroz Ali Durrani

મીઃ ખરબોરજી નવરોજજી આપજીખતીયાર.

હીન્ની પંચ (માગલાં પારસી પંચ) ના હાલના અધીપતી અને મલિક.

મરહુમ નં આપજીખતીયારે સાહિયના રજાસેવમાં ચલાવેલી ચળવળ એટલામાં જ પુરી થયેલી વાચક મેહરબાનોએ અમજવી નહીં. તે ચળવળો છું છું હતી, અને રહી રહી હતી તે તે. એ મરહુમની જીંદગીનું પ્રતાપ લખ્યાથીજ રહી શકાય એમ

મરહુમ કેમશાહ નવરોઝ શામરાઈ.

સે માલ્ય શિક્ષારના અધીષ્ઠા.

કરામત સાહરામત ભટ્ટા.

એક ગાયક, એક ભટ્ટેર લેખક અને ભટ્ટેર લીસાળી.

કેપ્તશરૂ કાખરાળ, “એક લુચ્ચો છોકરો!”

સતર વરસની હિમરે કેપ્તશરૂ ‘જામે’ના અધીપતી થઈ બેઠા હતા.

નામના એક કાપાએ કેપ્તશરૂની રોકડી કરતાં ત્રીસ હાથ

કેખશર કામરાજ જવાન ઉમરે.

કેખશર જ્યારે 'ખેન' તરીકે સ્ટેજ ઉપર ગયા, તે વખતની ઉમરમાં.

સ એક એક વખત કેખશર સ્ટેજ ઉપર ઉતરી, એક પરમજી
થયા હતા. એક એકટર તરીકે મેં પેદશીજ વાર કેખશરને તે વખતે
રોયા હતા. પોતાના હરીફને તાણા મારવામાં કેખશર કદીખી તક

૧૮૬૮ સાલમાં જાણીતા પારસી
શેઠરી.

શેઠ ખુશ્નૌદજી નોડીરવાનજી, કામાજી.

જાણીતા પારસી વીરવાન,

શેઠ અરેશર કરામજી મસ

જાણીતા શેઠરી શેઠ સોરાબજી શાપુરજી બંગાલી.

મુંબઈના એક મોટા પારસી વેપારી.

આગેવાન પારસી અગ્રેસર.

શ્રીકે પુરશેહજી હસ્તમજી કામાજી.

મોતીઅમલ દારૂના પેલીંગેર અગીજ એક મા પીચ અને ગાંધી

સહાસીક માલિકો.

દાદાભાઈ ર. કુંડી. (દાદી કાર્કર)

કેરામલ ગુસ્તાદજી દલાલ. (મહુ બુસ !)

કાવજી નરવાનજી કોહીલાડ. (કાવજી બા!)

હારમસજી ધનજીભાઈ મોદી. (મકાવાજી !)

વીક્ટોરીયા મંડળી (૧૮૬૮) માં ઉભા થયે, અને તે સમયના સાગી. પરબની
પાણેરીએ ફીમગ વેંતો. મોદી ધણી તરંગાલી માલમ ખરી! પ્રજા ૧૮૬૮ તે જાણ

કરાકા એક વીદવાન મહત્ત્વ હતા. તેવજી પાછલથી અ-
માનપાન ભોગવવા ઉપરાંત, મુંબઈના કલેક્ટર અને એક માણસે
મતી ધરાનની તવારીખને લગતા જે મોટા દળદાર પુસ્તકો તેવજી

મરહુમ ડાસાભાઈ કરામજી કરાકા. C. S. I.

અણીતા પારસી તવારીખનવેશ, લેખક, અને મુંબઈના
પ્રેસીડન્ટસી માણસેટ.

પુરશેદજી મેસ્વાનજી બાલીવાળા.

જ્ઞાનીના બહારમાં, વીક્ટોરીયા કબજાની રાજ્યાતમાં, સુનાના મુશની પુરશેદના બેજ

તે કેમ સ્થપાઈ
જું છે, કે જે
જ, ચોતાની
૧, તે પતેલી
મહરોજો તે

શેને મુશી
પરેસે રહેજ
બેજ મુશી
માસા અને
મા હતા.
આવનિતો
પિતાના

પરિચયક કોશિકા મહાન.

એક સારી દુનિયા-મગર તે વખતનો રાજા જ્ઞાન. પોતે પોતપુત્ર-દાસે પુલક-
નારક વખતે એ પોતે

વાંન છોકરો, જે

નશરવાનજી ફ. માદન.

નસલુ તેહમીના-પેસુ આવાનનો મોટા ભાઈ.

મેરવાનજી મનચેરજી ખાલીવાલા.

પુરોહિતજી ખાલીવાલાના ખાવા બેજન-મનીજીદમા રૂપતમ પેટલવાન

આત્મી પીઠ પાછળ પેલો એલફીનરોતીવન એમેચુઅર દાદી પટે
'પ્રોડક્શન' તેની, અને તેના મદદનીશ પીત્રાઈ જમશેદજી ધ
નતનું પરીણામ હતું.

મરહુમ દાદાભાઈ સોરાબજી પટેલ, એમ. એ.

ધરાની નાટક મંડળીના ડીરેક્ટર અને રેહબર

મરહુમ જમશેદજી ધનજીભાઈ ફરામજી પટેલ.

સરાની નાટક મંડળીના મદદગાર, મરહુમ દાદા પટેલના શાકા ખનજીભાઈ પટેલના હિકરા,

‘મેજર ફ.’ તે વખતે ન હતા !

મ, ધણેક વરસે બેહસ્તનશીન થયા હતા. એક એક્ટર તરસો સુધી વીક્ટોરીયા, સાથે પોતાનો અંધ ચાલુ રાખ્યો

મરહુમ કાવસજી નશારવાનજી દારવાલા.

‘કાલ રાદાજી.’

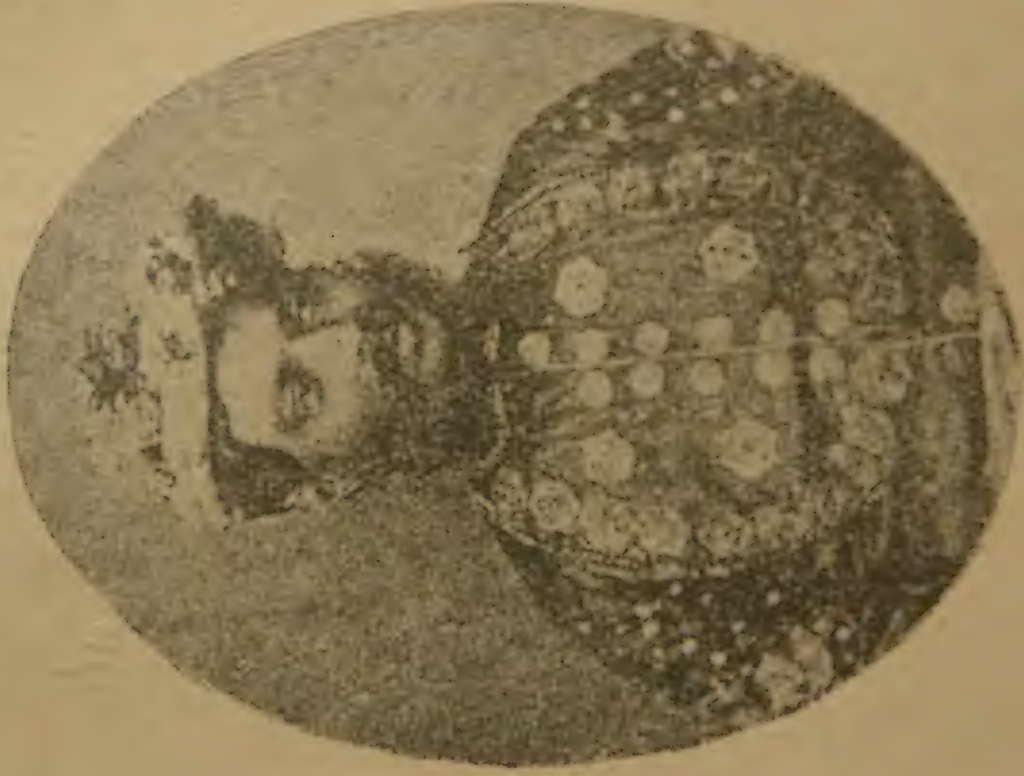

અરદેશર હીરામાણિક.

અરદેશર તારામતીને નામે જણાયેલો ખેનાડી.

મરહુમ દાદાભાઈ સોરાબજી ફરામજી પટેલ, M. A.

હાતમ બીન તાહ તરીકે !

દાદી પગે પોતાને માટે સખાવેલા આ ચિત્રકાંડ

એક 'દામીડીઅન' તરીકે અત્રે ઓળખ આપી, આજનો લેખ ખતમ કરું છું.

સારાખેલુ દેરામલ ઓગરા.

એક ખાનદારીક દામીડીઅન, અને ફતેહમંદ 'ડીરેક્ટર.'

ધરખમ હતો.
શુભરાતી ખેડે
મરદુમ તાદાત
આપી હતી.
ખેલ કરતી

દાદાભા
જાણીતી કલ
ખાજ ખેલ ર
ખોરીની કલ
સીતમગરનો
નામો હેજા
ખાર' હતું. તે
જણાયા હતા.
નવું જીવન

તે
જાણતા.
પહેલ
મારેર રાજ
સંચાળ

તી દવે પછી દર્શાવવા પારી છે.

મરહુમ મેરવાનજી મુનશી.

નાટકી ભાત્રાનો 'મેદવ્યુ પરા'.

મરહુમ દાદાભાઈ રતનજી કુંડી.

જેક વખત વીક્ટોરીયા ક્લબના બેડ્યા માલેક,
બીજી વખત એબરીનસ્ટન ક્લબના 'ડાયરેક્ટર'.

અમલી પડી હતી.

કાવસલ માણકલ કન્ટ્રાક્ટર.

કુંવરજીનો માનીતો ઘેડી એક્ટર-વહુજી.

જોગન તરીકે કામ કરનાર ખેલાડી.

એ પાયધોણીના વહેરા!

છુટી મારી ! આરે નસીમે તે છટકા મધ, નહીં તો ઝેદુનું ઘાટલુંજ નીકળા ગયું હતે !

રાસાભાઈ ફરદુનજી મગોલ.

રાસાભાઈ મગોલનો ચસકેલો મીઠમલ !

રીયા કલ્પના ચાર જાગલા માલિકાન મ રજી
માલિકાને પણ મારે જીતે રજી કરવા ધટે છે.

હાહાલાલ કુંઠી.

વીક્ટોરીયા કલ્પના મોટાખાવા!
ડીરેક્ટર.

ખુરશીદજી મેરવાનજી બાલીવાલા.

અસર—કાબાદ.
ડાસાબાઈ ફરહનજી મગોલ.

અશર—કાશાદ.
ડાસાભાઈ ફરદુનજી મગોલ.

ડાસ એકદરત.

કુશમજી દાદાભાઈ ઝા'પુ.

કુશમ ઝા'પુ.

આ યીત્રાની દારમાણમાં મનહુઆપ પદીઆલીવ' યીવ રજી કરી સમાપ્ત' નથી.
(પ. ન. ૪૨૦)

પુરા થયું, દરક જનન રૂ. ૪૦૦-૫૦૦ સુધીના ઇનામો, તથા સાના અને ઝવરાત વીજેરની નવાજેશ કીધી હતી. વીક્ટોરીયા કબજતા માલિકો પોતાનો કબજો ખરબ ખાદ કરતાં, આશરે રૂ. ૫૦૦૦૦) ગઈ બાંધી પાછા ફર્યા હતા.

ખરમાનો રાજા થીજી અને તેની રાણી.

જેણે વીક્ટોરીયા કબજતે ૩૫) નાટકો જોય, બાપો રૂપીયાથી નવાજ્યા હતા.

મરહુમ સોરાબજી ખરશેદજી ઘોંડી.

પાણીવાળાના એક ચુસ્ત હીમાયતી, અને વખાણનાર.
મેં કલ્પના બનાવે, હાજના જમાનાના નાટકના શોખીનોને કાચ થાક હશે
જો મોટું થઈ એટલે મોટું માંડેલું કિપર ફિલ્મ થયું, તેની તવારીખ આ લેખે

૧૭) પારસી એક્ટરો સમિલ થયા હતા. તેઓમાંથી જોઆના
 નામની નોંધ ગયા અંકમાં મેં ટપકાવી છે. દલગીર છું,
 લગભગ એકાદ-બે અંકરથો સીવાય અધળા ગુજર
 પામેલા એક્ટરોમાંથી, જે જે જાણીતા એક્ટરોના
 કથો છું, તે આ પારસી નાટક તખ્તાની તવારીખમાં
 તેઓના દેખના દર્શન કરી શકે, એવી નેમથી અત્રે રજુ
 મરહુમ ખરશેદજી મેરવાનજી બાલીવાલા.

વીક્ટોરીયા કલ્પના માલેક.

જાણીતા અને પ્રખ્યાત ખેલાડીની નાટકી કારકીરદીનું આ
 યોગ્યરૂપે રજુ થનાર હોવાથી, અત્રે વધુ લખવાની જરૂર ન

મરહુમ ડાસાલાલ દરદુનજી મગાલ.

પ્રરથેજી બાલીવાલાને સેવટ સુખી વળગી રહેલા વીકટરીયા કલબના ઝાક માલેક.

પરથી જાન ડાસાલાલના નામની ઝાક કલબ ને મરહુમ પિતૃતનજી મગાલ

મરહુમ મેરવાનજી પેસ્તાનજી મેહતા.

જેવક મંડળામથી ખીલી નીકળેલા, અને પાછળથી વીકટો

૧૭૨

મરહુમ નરસિંહાનંદ વીરજીભાઈ ગાંધીપારીયા.

મેાજીના સ્વભાવના, અર્થેંગ મામનકાર. પાછળથી નાટકકાર બની અંતે દુર દેશાવરમાં
પોતાની કળને વજ્ર થયા હતા.
આ એકદર વીરજી વધુ વીવેચન હવે પછી કરનાર હોવાથી, અતરે વધુ જાણવા
ની જરૂર નથી.

મરહુમ ધનજીભાઈ બરજેરાલ અંજીરભાઈ.

‘સીનીક’ આરટીસ્ટ દ્વાવાથી, બાલીવાલાને મળ્યાં જ ઉપોગી થઈ પડ્યા હતા.

મરદૂમ હોરમસજી શાપ્તરજી તાંતરા.

ચુબ્બર પામના પ્રસાખ પારસી અકટરો, જ્યાં બાલીવાલાની રદગરી અને બાલધરી
 હેઠળ માડલે ગયા હતા, તે માહેલા થોડાકાના ફોટોગ્રાફ ગયા હતામાં ફેં આપી
 ગયા હતા, અને આજે થોડાકાના ફોટોગ્રાફ રજુ કરી, આ પારસી કાશ્લાની માડલેની
 મુસાફરીનો હેવાલ ખતમ કરું છું.

મરહુમ દોરાબજી કાવસજી ખાન.

પ્રથમ નાટક કોલેજનો ખેલાડી, પાણજી દાદી દુર્ગીની સાથે બાગીચરીમાં ભોજન,
 નાટકના કામમાં આગળ વધેલાં

બેહરામજી અરજેરજી તાંતરા.

૧૭૬

મરહુમ પેસ્તનજી જીજીભાઈ બાટલીવાલા.

પેલા દ્વારાજી ધાભરની કલખમાંથી પેહલવેહના જનમ પામી, પાછળથી વીકટોરીયા
કલખને યજ્ઞ પડેલો એક આગેવાન જેલાડી. નાટકી આલમમાં સેવટ મુખી
વીકટોરીયા કલખમાં સ્ત્રી જેલાડીઓ.

દાખલ કરવાની પેહલ હતી. આ સ્ત્રી જેલાડીઓએ, બાલીવાળાની વીકટોરીયા કલખને

જેવો ઉમંગી દીકરો જીવીને કામની પડખે ઉભો રહેતે, તો બેશક તે કામને ધણીજ ઉધોગી થઈ પડતે!

મરહુમ દાદાભાઈ સોરાખજી પટેલ. એમ. એ.

ઉમર વરસ ૩૨-અણીતા પારસી અમલર સોરાખજી કરાખજી પટેલના દીકરા.
મરણ તાં ૧૭ મી માર્ચ ૧૮૭૬.

દાદી પટેલના
કલમ બીજાકુલ ની
જમારે મુખપ આગ
પડી હતી! કલમે
પટેલની હાલત તે
હતી. પણ અતે
આગેવાન બેલાડી
કરવી મોટે ભાગે
વળી આ વાતથી
ચલેબસ-મલેબસ
ખુદ આગેવાન
આ સમજી બેલ
મતા-પ્રોપગી
યમ, તે બહેર
પોતે આ કલ

હવે
બેલાડીએ,
આરીબસ
મોટી હતી
બેલાડીએ
મોટી હતી

શ્રી પેસ્તનજી ફરામજી માફન.

મરકુમ દાદી પટેલના અંગે મીત્ર, અને ગોરીજનજી વીક્ટોરીયા કલપના આશ્રિતના
 પેનાડી. પાછળથી એજ કલપના બીજાઓ એવા થયલા એકમા માલેક.
 મરકુમ નરારવાનજી ફરામજી માફન.

અમલ નીક
 વીક્ટોરી

મરહુમ નરારવાનજી ફરામજી માદન.

ગોરીગંધ વીક્ટોરીમાના એક આગેવાન ખેલાડી, પાછળથી એજ ક્લબના એક
જોડયા માલિક. સાધારણ રીતે 'નસલુ તેહમીના'ને નામે બધાયલા.

મરદુમ કાવસજી નશરવાનજી દારવાસા.

અસલ વીકટારીયામા બીજી પંક્તીના એક લેટી ખેલાડી. પાછળથી ઝોરીજીવલ
વીકટારીયાના એક જોડામા મલેક. સાધારણ રીતે 'મલિ-રોદાખે'ને નામે જાણાયલા.

વીપટોરીયાના એક જોડયા મલિક. સાધારણ રીતે 'કાઉ-રોદાએ'ને નામે જાણવાલા.

મરહુમ ભીખાજી ન. હલીયાણીવાલા.

અસલ આલફરેડ નાટક કંપનીના પ્રખ્યાત એક્ટર, જેણે શાહજાદા સ્વાવહાગો પાટ
અઝી વીખ્યાતી મેળવી હતી. સાધારણ રીતે 'ભીખુ સ્વાવહા'ને નામે મરહુમ જાણવાલા હતા.

પ, તો બીજી કોષ્ટ કલખને તેવણુ પોતાના લખેલા ખેલા આપતા
ઉપર ઝોરાસ્ત્રીઅન કલખનોજ ડંકો વાજે !

મરહુમ નશરવાનજી બેહરામજી ફારખસ.

ઝોરાસ્ત્રીઅન કલખના આજેવાન રથંભ.

નજી ફારખસની આ સુચના તો સુના મોહોર જેવી હતી, પણ
કે ઉડતું પંખેડું હતું ! નશરવાનજીની સુચના અતે સમજાવટ એ

મરહુમ ફરામજી કાવરાજી મેહતા.

જોરાજીવન કલખનો એક બીજો સ્થંભ-સ્ટેજ ઉપર હાથેજ ડાન્સ કરનાર પહોલો
 પારસી-ને વખતના મીઠામંડળમાં રહી ફાટોગ્રાફરને નામે બચાવેલો !

મનહુમ હાદાભાઈ મંચેરજી પસતાઈઆ.

ગેરાઈયત કલખને એક વાગીદાર અંત એક 'ગોલ-રાઉડ' ખેલાડી. 'સદી નામના' મેદરખાનો, ઇરાજી કાવસજી મેહતાની આદેર તેમજ સંસારી કોર્મની તવારીખ મધીલ અજગા એમ છે, પણ તે કાવળી અખતાની અંજલ મેં માટે પાસે

લાવેલો નાટકનો લત, મરહુમે પાછળથી વૃક્ષ ઉમરે પુગતાં છોડ્યો હતો. કેમકે તે વખતે મુંબઈમાં મરહુમને એક મોતેબર આડવાડીક-કમસરે હિન્દ-અલાવલું પડ્યું હતું.

રસ્તમજી કાવસજી બાંબુલી.

ઝોરાશ્મીચન કલામના એક બીજા રથંબા-જેવણ પોતાની કલમકસીથી કલમના મદદગાર થઈ પડ્યા હતા.

ગ્રન્થ હિતકારી ભારી, સરવેમા આશ્કારરે—૪
મરહુમ શેઠ ધનજીભાઈ વીમાદલાલ.

ગ્રંથ લુપ્ત-કલાસ દ્રામીડીઅન—ઝોરાભીઅન કલઅના ગ્રંથ ચુસ્ત સ્થંભ.

માનપાન
કર્તા પશુ
ના સપ્તો
આવેવાન

રકવાલાઓ
૪૦ સં
મેસ આપ.
કાકડી,
માણેકજી
ઝેરીઆને
ઓસમટ
ર પડી,
આ છે,
માટે ગોળી
મેલવી,
દતો!
દી લીધેલી
એકરામજી
મુદા પામે

ફ? પીટપાટ એટલે હરીફ કલમમાયા સમજવા પડેલા જના લાવના
 લોટ બીલકુલ નવો। અને એ સધળાઓને તાલીમ આપવા માટે, મરહુમ
 ખંખાતાને ડીરેક્ટર તરીકે મોટી ખુશામદી અને કલાવાલા કરી ધજાડી લાવેલા

મરહુમ હીરજીભાઈ ખંખાતા.

ઓલ્ડફેડ કલમના ડીરેક્ટર-યુનંદા પારસી લેખક અને એક્ટર.

મરદુમ લીખાણ કદીઆણીવાસા.

આલખેરેડ કલખમાં મરદુમ લીરણ ખંખાતાનું થીલણ લખ, પોતાની નાટની ચામતી ખીલળી, પાછલથી દાદી પટેલને ત્યાં મોટ પગાર ખેલાડી તરીકે રહેલા.

સાધારણ રીતે બીજુ થીયાવક્તને નામે બજાયલા.

મરહુમ દાદાભાભાઈ અસ્ફંદીઆરજી મીસતરી.

આલકરેડ કલખમાં ચરઆત કીધા પછી, જુદી જુદી નાટક ટોળીઓના ચકરમાં ચકરાવા લેખ, સેવટે ૮૨ પંડેલા ખેલાડી-સુરીલા ગાયનખાબ-બદનના બળવંત ખાંચાવાલા-પારસી

કલખના માલેક.

મરહુમ નાનાભાઈ કૃસ્તમજી રાણીના.

એક જાહેર લેખક અને નાટકનવેશ-ચુતીસી પાલીડીના જોડયા ઓડીટર—અને સરકાર
દરબારમાં વગવસીલાવાળા પારસી મહસ્થ.

સરકાર
મંડળી સાથે
તમારે જાણ
કરવો કે
નાનાભાઈ
કુકર બખર
રેહતા હતા.
આ
બીજી 'આડ-
રોવા છતાં,
એ-કે ચાર
નાહનાં મરન
અને કુટુંબી
નાનાભાઈ
ચલ્યા રોહર
રેહા નથી,
હજી સુધી ર

હજી સુધા રહ્યું છે.

કાઠિ ખટાઉ !

મરહૂમ કાવશ્વ પાલનજી ખરાઉ.

મરીબ હાલતમાં ઉધરેલો—નાટકના એટકમાં પડી પાછલથી એક પેહલી પંક્તીમાં
ખેલાડી થઈ ગયેલો.